

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtionavustuksilla aikaansaatava toiminta

PARLAMENTAARINEN NEUVOTTELUKUNTA
SIHTEERISTÖ
3.12.2024

Neuvottelukunnan tehtävät

- Neuvottelukunnalla on neuvoa-antava rooli yleishyödyllisiä yhteisöjä koskevan valtionavustustoiminnan kehittämisessä, mutta sillä ei ole välitöntä ohjaavaa roolia.
- Neuvottelukunnan tehtävänä on:
 1. Neuvottelukunta seuraa yleishyödyllisille yhteisöille myönnettäviin valtionavustuksiin osoitettavien määrärahojen kokonaisuutta ja sen kehitystä.
 - 2. Neuvottelukunta seuraa yleishyödyllisiin yhteisöihin liittyvän valtionavustustoiminnan kehittämistä, valtionavustusten kohteena olevan toiminnan ja hankkeiden kehitystä sekä valtionavustuksilla aikaansaattavan toiminnan vaikuttavuuden lisäämistä.**
 3. Neuvottelukunta voi myös kuulla ja antaa lausuntoja yleishyödyllisten yhteisöjen toimintaedellytysten ja julkisen sektorin niille osoittamien resurssien kehittämisestä.

Vireillä oleva pilottiselvitys

Abstract teal line art consisting of several curved lines that intersect and sweep across the page, framing the central text.

OKM:n ja STEAn pilottiselvitykset – esitetyt kysymykset

1. Mikä on valtionavustusten historia eri toimialoilla ja miten se vaikuttaa nykyhetkeen?
2. Mitkä ovat yhteiskunnalliset tavoitteet ja päämäärät, joita halutaan saada aikaiseksi?
3. Millä perusteilla hallinnonaloilla tehdään valtionavustusten kohdentamispäätökset?
4. Onko myönnettyillä avustuksilla saavutettu asetetut tavoitteet?

Valmistelun edistyessä koettiin perustelluksi lisätä kaksi uutta kysymystä:

5. Ministeriön arvio leikkausten vaikutuksista toimialalla?
6. Mikä painoarvo avustuksilla on osana toimialan tavoitteiden edistämistä?

Tilannekatsaukset pilottiselvityksiin

- STM:n (STEA) tilannekatsaus valmisteluun (liite)
- OKM:n hallinnonalan tilannekatsaus valmisteluun (liitteet)
- Taustakeskustelut neuvottelukunnan pysyvien asiantuntijoiden kanssa
 - Historia, nykytila ja tulevaisuus
 - Toimialojen yhteneväisyydet ja eroavaisuudet
 - Keskustelu jatkotyön evästykseksi

Yleishyödyllisten yhteisöjen nostoja

The background features several thick, dark teal lines that curve and intersect across the white space, creating an abstract, organic pattern. One line starts from the left edge and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A third line starts from the right edge and curves upwards and to the left. These lines intersect to form a series of open, teardrop-like shapes.

Tausta

- Todettu, että yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarisella neuvottelukunnalla ei ole riittävää kokonaisnäkymää siitä, mitä toimintaa avustuksilla saadaan aikaan
 - Vaikea arvioida myös leikkausten vaikutuksia yleishyödyllisille yhteisöille
 - Kysymykseen on syvennyttävä toimialoittain
- Tämän johdosta OKM:ssä ja STEA:ssa valmisteltavana ko. toimialojen pilottiselvitykset valtionavustuksilla aikaansaataavasta toiminnasta. Tähän liittyen järjestöjen edustajia pyydettiin pohtimaan seuraavia taustakysymyksiä:
 1. Miten näet, että edustamasi toimialan järjestöjen toiminta asettuu osaksi yhteiskuntaa?
 2. Miten edustamasi järjestön toiminta vastaa yhteiskunnallisiin tarpeisiin?
 3. Pidätkö mahdollisena, että edustamasi järjestön toiminta voi vastata tavoitteisiin, joita hallitus haluaa saada aikaiseksi?
 4. Miten mielestäsi toimialasi järjestöjen pitäisi raportoida toiminnan tai hankkeen tuloksista rahoittajalle?
 5. Millä periaatteilla järjestösi mielestä valtionavustusrahoitusta pitäisi kohdentaa eri toimialojen kesken?
 6. Millaisilla myöntö- ja arviointiperusteilla toimialallenne kohdennettu avustus pitäisi jakaa?

Järjestöjen edustajien nostoja rahoituksen merkittävään vähenemiseen liittyen

- Epäselvyys, minkälaisia toimialan tehtäviä valtion on jatkossa tarkoitus hoitaa ja mitä tehtäviä valtio haluaa järjestöjen jatkossa hoitavan
- Järjestöjen nykyisin tekemä yhteiskunnallinen hyvä jää leikkausten jälkeen tekemättä tai jää toisten tehtäväksi
- Epäily, että valtion rahoitus vähenee, mutta valtio haluaa pitää vahvan kontrollin toimialaan
- Epäselvyys, mikä on kokonaiskuva leikkausten kohdennuksista ja vaikutuksista toimialalla ja leikkausten yhteiskuntapoliittisista vaikutuksista
- Nykyiset avustuskäytännöt (= STEA:n kohdennetut yleisavustukset) eivät mahdollista sitä, että järjestöt voisivat itse vaikuttaa leikkausten kohdentumiseen järjestön toimintaan
- Leikkaukset ovat summittaisia ja vaikutusarviointeja ei ole tehty
- Huomioon pitäisi ottaa järjestöjen työllisyysvaikutukset, vaikutukset kokonaisturvallisuuteen, alueellinen saatavuus
- Poliittiset prosessit ovat irrallaan todellisuudesta
- Dialogi ja läpinäkyvyys puuttuu
- Nykyisiä osallisuusrakenteita (neuvostot, neuvottelukunnat) pitäisi hyödyntää dialogissa
- Valtion ohjausjärjestelmää ja byrokratiaa pitäisi purkaa ja siirtyä kumppanuuksiin valtion ja järjestöjen välillä

Keskustelun pohjaksi

- Nostoista nousee esiin esimerkiksi seuraavia kysymyksiä:
 - Pitäisikö poliittisten päättäjien esittää strateginen näkemyksensä siitä, miten ja minkä tahon toimesta toimialan tehtäviä on jatkossa tarkoitus hoitaa?
 - Tulisiko hallinnon toteuttaa vaikutusarvioinnit?
 - Tulisiko poliittisten päättäjien tehdä tietoon perustuvia, johdonmukaisempia päätöksiä?
 - Tulisiko poliittisten päättäjien, hallinnon ja järjestöjen dialogia lisätä nykyisiä osallistumisrakenteita hyödyntämällä?
 - Tulisiko hallinnon muuttaa valtionavustuskäytänteitä (esim. kohdennetut yleisavustukset)?

